

บทที่ 4

บทสรุป

นโยบายต่างประเทศของไทยต่อเวียดนาม นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1954 เป็นต้นมา ผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในอินโดจีนซึ่งสหรัฐอเมริกาเป็นผู้มีบทบาทในการกำหนดอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่า นโยบายต่างประเทศของไทยที่เป็นปฏิปักษ์อย่างรุนแรงต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามในระยะระหว่างปี ค.ศ. 1954-1969 ถูกกำหนดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่สหรัฐอเมริกาเข้ามาดำเนินนโยบายสกัดกั้นการขยายอิทธิพลของฝ่ายคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีจุดเน้นอยู่ที่อินโดจีน ต่อมาเมื่อสหรัฐอเมริกาเริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายต่อภูมิภาคนี้ และต่อเวียดนาม ในระหว่างปี ค.ศ. 1969-1973 นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามก็เริ่มปรับเปลี่ยนไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายของสหรัฐอเมริกา โดยที่การปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศของไทยดังกล่าวปรากฏให้เห็นเด่นชัดขึ้นเป็นลำดับตามความเด่นชัดของการเปลี่ยนแปลงนโยบายของสหรัฐอเมริกาดังจะเห็นได้ว่าในระยะที่สหรัฐอเมริกาเริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายในระยะปี ค.ศ. 1969-1973 นั้น นโยบายต่างประเทศของไทยต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามก็มีลักษณะของความลังเลใจ ต่อมาเมื่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของสหรัฐอเมริกาปรากฏเด่นชัดขึ้นในปี ค.ศ. 1973 การปรับเปลี่ยนนโยบายของไทยต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามก็เริ่มปรากฏชัดขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับเวียดนามภายหลังปี ค.ศ. 1973 และเด่นชัดในปี ค.ศ. 1975-1976 อันเป็นระยะเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศในกลุ่มอินโดจีน ซึ่งย้าถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอก

ลักษณะเช่นนี้จึงสะท้อนถึงความเป็นจริงที่ว่า การกำหนดนโยบายต่างประเทศของประเทศของประเทศไทยเล็กทั้งหลายนั้น จะเป็นการตอบโต้การเปลี่ยนแปลงของระบบระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป และมักจะผันแปรไปตามการเปลี่ยนแปลงของผู้ในระบบ ทั้งนี้เพราะประเทศเล็ก ๆ นั้นขาดแคลนศักยภาพทางการทหาร และการเศรษฐกิจที่จะดำเนินนโยบายได้ตามใจชอบของตน ประเทศไทยนั้นไม่อาจดำเนินการเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐคอมมิวนิสต์เพื่อนบ้านได้ ทั้ง ๆ ที่มีความหวาด-

ระวางภัยคอมมิวนิสต์สูงมาก ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีศักยภาพทางการทหารไม่เพียงพอกับประเทศปรักษ์ และพันธมิตรของเขา เมื่อครั้งยังได้รับการเกื้อหนุนทางการทหารจากพันธมิตรของไทยอยู่ ไทยก็สามารถดำเนินการเป็นปรักษ์ได้ แต่เมื่อการเกื้อหนุนนั้นลดลงหรือหมดสิ้นไปก็จะต้องหาแนวทางอื่นขึ้นมาใช้แทน ด้วยเหตุนี้ เราจึงเห็นภาพของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ของความช่วยเหลือทางการทหารจากสหรัฐอเมริกากับนโยบายของไทยต่อเวียดนาม เมื่อใดความช่วยเหลือมีสูง เมื่อนั้นนโยบายไทยต่อเวียดนามก็มีความเป็นปรักษ์สูง เมื่อใดความช่วยเหลือต่ำ เมื่อนั้นนโยบายไทยต่อเวียดนามก็ลดความเป็นปรักษ์ลง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกอย่างมาดั่งที่กล่าวมาแล้ว แต่การที่ผู้นำไทยยังมีความหวาดระแวงภัยคอมมิวนิสต์อยู่สูงนั้น ทำให้การปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศของไทยต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ไม่อาจเกิดขึ้นโดยง่าย ดังจะเห็นได้จากการที่นโยบายต่างประเทศไทยต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามในระยะปี ค.ศ. 1969-1973 มีความลังเลใจต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศไทยในเดือนตุลาคม 1973 จึงเป็นการเอื้ออำนวยต่อการปรับเปลี่ยนนโยบาย

ด้วยเหตุนี้ จึงสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกอันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงนโยบายของสหรัฐอเมริกาต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และต่อเวียดนาม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศในกลุ่มอินโดจีนในปี ค.ศ. 1975 เป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนนโยบายต่างประเทศของไทยต่อเวียดนามที่ปรากฏเด่นชัดในปี ค.ศ. 1975-1976 และปัจจัยภายในอันได้แก่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศไทยในเดือนตุลาคม 1973 เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการปรับเปลี่ยนนโยบายครั้งนี้